

УДК 342.95

Николюк Д.І. студентка спеціальності 081 «Право»**Науковий керівник: Селезньова О.М.,** завідувач кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін, д.ю.н., професор*(Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет», м. Чернівці, Україна)*

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО БАНКІНГУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В сучасному світі цифровий банкінг переживає різкий розвиток, що тісно пов'язано з впровадженням новітніх технологій і зростанням попиту на фінансові послуги у сфері цифрового банкіngu. Але даний процес супроводжується виникненням певних проблем, які неодмінно вимагають чіткого законодавчого закріплення. Основними актуальними питаннями залишаються забезпечення безпеки даних клієнтів, розвиток цифрового банкіngu (зручність використання, забезпечення конфіденційності даних).

Відкритий банкінг, зокрема, відкриває нові можливості як для клієнтів так і для банків, але потребує створення стандартів API (інтерфейс, що повинен забезпечувати взаємодію між програмним забезпеченням банку та серверами клієнта) та чіткої нормативної бази. Крім того, банки повинні адаптувати свої бізнес-моделі до нових умов, залишаючись конкурентоспроможними на ринку. З іншого боку, законодавча база цифрового банкіngu в Україні ще не до кінця розроблена, що створює певні ризики та обмеження для його подальшого розвитку.

Перспективи цифрового банкіngu в Україні досить оптимістичні, оскільки він має потенціал зробити фінансовий ринок більш конкурентним та зручним для клієнтів. Однак, для реалізації цих перспектив необхідно вирішити існуючі проблеми та удосконалити законодавчу базу, щоб забезпечити безпеку та ефективність цифрових фінансових послуг [1].

1. Проблеми законодавчого регулювання цифрового банкіngu.

Невизначеність правового статусу цифрових активів, зокрема криптовалют, залишається однією з ключових проблем у багатьох країнах, включно з Україною. Хоча в Україні прийнято Закон «Про віртуальні активи», який визначає віртуальні активи як нематеріальні блага та об'єкти цивільних прав, він не повністю вирішує питання щодо їхнього використання у банківській сфері, основними викликами залишаються: оподаткування, безпека та захист клієнтів, недостатня кібербезпека.

Правова база щодо оподаткування віртуальних активів залишається незавершеною, що потребує подальшого розвитку та удосконалення законодавства для забезпечення прозорого та стабільного правового середовища в сфері обігу грошових, віртуальних активів громадян України. Законодавство повинно забезпечувати ефективний захист інтересів учасників ринку віртуальних активів, особливо в контексті боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму [2].

Для вирішення цих проблем необхідно продовжувати роботу над нормами законодавства, щоб забезпечити чітке регулювання популярних в світі криптовалют та інших цифрових активів у банківській сфері, а також удосконалити механізми захисту учасників ринку.

Шахрайство, кібератаки й витоки персональних даних в цифровому банкіngu трапляються надзвичайно часто хоч й заподіяти вище перелічені дії не так просто. Не обізнаність користувачів цифрового банкіngu приводить до частих посягань на банківські рахунки, доступ до яких безпосередньо намагаються виманити в малообізнаних користувачів, найчастіше в осіб похилого віку чи дітей. Зростання

онлайн-транзакцій створює нові можливості для шахраїв, які використовують фішинг та інші методи для обману клієнтів. Захист персональних даних клієнтів є критично важливим, оскільки витік інформації може призвести до серйозних фінансових та репутаційних втрат для фінансових установ. Банки повинні розвивати системи моніторингу та реагування на підозрілу діяльність в режимі реального часу. Тому ризики виникнення таких злочинів потребують суворішого регулювання та впровадження міжнародних стандартів інформаційної безпеки. Удосконалення законодавства та впровадження сучасних технологій безпеки можуть суттєво підвищити рівень захисту клієнтів та забезпечити довіру до цифрових фінансових послуг.

2. Перспективи вдосконалення законодавства в сфері цифрового банкінгу.

Перспективними напрямками вдосконалення законодавства в сфері цифрового банкінгу можна назвати: гармонізацію національного законодавства з міжнародно-правовими стандартами та вдосконалення правових інструментів для забезпечення захисту особистої інформації.

Перспективи вдосконалення чинного, національного законодавства в сфері цифрового банкінгу пов'язані з необхідністю гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими стандартами. Цей процес узгодження відіграє важливу роль у зміцненні позицій українських банків на світовому ринку та сприяє зростанню довіри користувачів до цифрових фінансових сервісів. Одним із основних напрямків вдосконалення законодавства є впровадження міжнародних стандартів інформаційної безпеки. Гармонізація законодавства з міжнародно-правовими стандартами допоможе Україні створити стабільне та конкурентоспроможне фінансове середовище, яке буде сприяти розвитку цифрового банкінгу та підвищенню економічної стабільності країни.

Удосконалення правових інструментів для забезпечення безпеки персональних даних у цифровому банкінгу є важливим аспектом розвитку законодавчої бази України. Даний підхід орієнтований на гарантування надійної безпеки конфіденційних даних клієнтів фінансових установ та підвищення довіри до цифрових фінансових послуг.

Одним із основних кроків у цьому напрямку є впровадження законодавства, яке відповідає міжнародним стандартам захисту особистої інформації та персональних даних. Наприклад, нормативно-правові акти Європейського Союзу, що регулюють захист особистої інформації (GDPR), стало загальновизнаним стандартом для багатьох країн світу. Україна також повинна розвивати своє законодавство з урахуванням таких стандартів, щоб забезпечити ефективний захист персональних даних користувачів цифрового банкінгу (клієнтів). Цей елемент є важливим кроком в розвитку законодавства, адже навіть заробітня плата громадян надходить на банківські рахунки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що удосконалення нормативно-правової бази цифрового банкінгу в Україні свідчить про необхідність подальшого розвитку нормативної бази для забезпечення стабільності та безпеки цифрових фінансових послуг. Основні напрями вдосконалення включають гармонізацію національних норм із міжнародними стандартами та зміцнення механізмів захисту особистої інформації та персональних даних.

Гармонізація законодавства з міжнародно-правовими стандартами є ключовим кроком для підвищення конкурентоспроможності українського банківського сектору на глобальному ринку та підвищення довіри клієнтів до цифрових фінансових послуг. Зокрема, впровадження вимог GDPR та стандартів інформаційної безпеки дозволить посилити захист особистої інформації та персональних даних користувачів і зміцнити фінансову стабільність України. Зміцнення механізмів правового регулювання персональних даних є нагальним завданням у зв'язку зі зростанням онлайн-транзакцій та ризиками шахрайства. Важливо адаптувати вітчизняне законодавство до світових стандартів безпеки, щоб гарантувати надійний захист клієнтів і посилити впевненість у цифрових банківських послугах [3].

У цілому, удосконалення законодавства в сфері цифрового банкінгу в Україні має великий потенціал для підвищення конкурентоспроможності фінансового ринку країни та забезпечення безпеки та зручності для клієнтів. Реалізація цих перспектив залежить від подальшого розвитку законодавства та впровадження сучасних технологій безпеки.

Список використаних джерел:

1. Новини Асоціації українських банків. URL: <https://aub.org.ua/104/bankivski-novyny/14453-vidkrytyi-bankinh-v-ukraini-novi-mozhlyvosti-vykylyku-ta-perspektyvu> (дата звернення 10.03.2025).
2. Починок О., Структура правових відносин, пов'язаних з обігом віртуальних активів. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32550/231576maket4-221-233.pdf>. 2023. с.222-223. (дата звернення 11.03.2025);
3. Латковська Т.А., Марущак А.В., Олексій У.О. Правові та теоретичні проблеми визначення інтернет-банкінгу в Україні. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 1. С. 27-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2021_1_. (2021) С.33